

4. astells M. The Rise of the Network Society. – Oxford: Blackwell, 2010. Boyd D. It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens. – Yale University Press, 2014.
5. Turkle S. Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other. – New York: Basic Books, 2011.
6. Kaplan A.M., Haenlein M. Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media // Business Horizons, 2010
7. Morris T.H. Creativity through self-directed learning: three distinct dimensions of teacher support. 2020.
8. Mamurova M.M. Talabalarning axborot ta'lim muhitida mustaqil ishlarining tashkil etishning integrativ yondashuvi. Zenodo, 2024.
9. Boshqa manbalar: Davies D. (2013) Creative learning environments; va O'zbekiston ilmiy konferensiya materiallari.
10. Project Gutenberg elektron kutubxonasi – <https://www.gutenberg.org>
11. Google Books elektron kutubxonasi – <https://books.google.com>
12. National Digital Library of Uzbekistan – <https://uzdigitallibrary.uz>
13. JSTOR ilmiy ma'lumotlar bazasi – <https://www.jstor.org>
14. ScienceDirect ilmiy maqolalar bazasi – <https://www.sciencedirect.com>
15. SpringerLink ilmiy resurslari – <https://link.springer.com>
16. Khan Academy ta'lim platformasi – <https://www.khanacademy.org>

ELEKTRON KUTUBXONALAR VA ULARNING IMKONIYATLARI

Ismoilov Islomjon Ilhomjon o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti o'qituvchisi

Muhammadjanov Jasurbek Akramjon o'g'li

Namangan davlat texnika universiteti uquvchisi

Tel.: 947557475 E-mail: mahammadjanovjasur2@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada elektron kutubxonalar tushunchasi, turlari va ta'limdagi imkoniyatlari tahlil qilinadi. Elektron kutubxona — kitoblar, maqolalar, darsliklar va multimedia resurslarini raqamli shaklda jamlagan tizim bo'lib, foydalanuvchilarga internet yoki mahalliy kompyuter orqali xizmat qiladi. Maqolada onlayn, offline, akademik va multimedia kutubxonalarining xususiyatlari, tezkor qidiruv, masofaviy foydalanish, turli formatdagi materiallar va ilmiy

imkoniyatlar kabi afzalliklari yoritiladi. Shuningdek, mashhur resurslar (Project Gutenberg, Google Books, JSTOR, Khan Academy va boshqalar) va ularning ta’lim jarayonida qo‘llanishi ko‘rsatib berilgan. Elektron kutubxonalar ta’lim sifatini oshirish, mustaqil o‘rganish va global axborot maydonida bilim olish imkonini beradi.

Kalit so‘zlar: elektron kutubxona, raqamli resurslar, onlayn kutubxonalar, akademik resurslar, multimedia kutubxona, ta’lim, masofaviy o‘rganish, ilmiy ma’lumotlar, E-learning.

ЭЛЕКТРОННЫЕ БИБЛИОТЕКИ И ИХ ВОЗМОЖНОСТИ

Аннотация: В данной статье будет проанализировано понятие, виды и возможности электронных библиотек в образовании. Электронная библиотека — это система, которая концентрирует книги, статьи, учебники и мультимедийные ресурсы в цифровой форме и обслуживает пользователей через интернет или локальный компьютер. В статье рассматриваются преимущества онлайн, оффлайн, академических и мультимедийных библиотек, такие как функции, Быстрый поиск, удаленное использование, материалы в различных форматах и научные возможности. Также показаны популярные ресурсы (Project Gutenberg, Google Books, JSTOR, Khan Academy и др.) и их применение в образовательном процессе. Электронные библиотеки позволяют повысить качество образования, самостоятельно учиться и получать знания в глобальном информационном пространстве.

Ключевые слова: электронная библиотека, цифровые ресурсы, онлайн-библиотеки, академические ресурсы, мультимедийная библиотека, образование, дистанционное обучение, научные данные, электронное обучение.

ELECTRONIC LIBRARIES AND THEIR CAPABILITIES

Annotation: This article analyzes the concept, types and capabilities of electronic libraries in education. An electronic library is a system that concentrates books, articles, textbooks, and multimedia resources in digital form, serving users via the internet or a local computer. The article highlights the advantages of online, offline, academic and multimedia libraries such as features, quick search, remote use, materials of various formats and scientific opportunities. It also shows popular Resources (Project Gutenberg, Google Books, JSTOR, Khan Academy, etc). Electronic libraries allow you to improve the quality of Education, Learn independently and gain knowledge in the global information space.

Keywords: electronic library, digital resources, online libraries, academic resources, multimedia library, education, distance

Elektron kutubxona — bu kitoblar, ilmiy maqolalar, darsliklar, audio va video materiallarni raqamli shaklda jamlagan axborot tizimidir. Elektron kutubxonalar foydalanuvchilarga internet yoki lokal tarmoq orqali ma’lumotlardan foydalanish imkonini beradi. An’anaviy kutubxonalardan farqli ravishda elektron kutubxonalar katta hajmdagi ma’lumotlarni tezkor qidirish, saqlash va ulardan foydalanish imkonini beradi. Foydalanuvchi kompyuter, planshet yoki smartfon orqali istalgan joyda kerakli kitob yoki maqolani topishi mumkin. Elektron kutubxonalarning asosiy vazifasi bilim resurslarini saqlash, ularni tartibga solish va keng foydalanuvchilar uchun ochiq qilishdan iborat. Elektron kutubxonalarning paydo bo‘lishi va rivojlanishi.

Elektron kutubxonalar XX asr oxirida axborot texnologiyalarining rivojlanishi bilan paydo bo‘ldi. Internetning keng tarqalishi natijasida ko‘plab kutubxonalar o‘z resurslarini raqamli shaklga o‘tkaza boshladi. Bugungi kunda dunyoning ko‘plab yirik universitetlari va ilmiy markazlari elektron kutubxonalar yaratgan. Ular orqali millionlab ilmiy maqolalar, kitoblar va darsliklardan foydalanish mumkin. Elektron kutubxonalar ayniqsa masofaviy ta’lim rivojlanishida katta rol o‘ynadi. Pandemiya davrida ham ko‘plab talabalar aynan elektron kutubxonalar orqali bilim olishni davom ettirdilar.

Elektron kutubxonalar turli maqsad va vazifalarga qarab bir necha turga bo‘linadi. Bu kutubxonalar internet orqali ishlaydi. Foydalanuvchilar dunyoning istalgan joyidan kirishlari mumkin. Misol uchun Google Books, Project Gutenberg, National Digital Library of Uzbekistan, Mahalliy (offline) elektron kutubxonalar. Bu turdagi kutubxonalar tashkilot yoki universitet serverlarida saqlanadi. Ulardan foydalanish uchun odatda mahalliy tarmoq kerak bo‘ladi.

Akademik va ilmiy kutubxonalar ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, ilmiy jurnallar va tadqiqot materiallarini o‘z ichiga oladi. Bunday kutubxonalarga JSTOR, Science Direct, Springer Link misol bo‘ladi.

Ba’zi kutubxonalarda matn bilan birga audio, video va animatsiya materiallari ham mavjud bo‘ladi. Bunday kutubxolarga Khan Academy, TED-Ed, YouTube Education kabilar misol bo‘ladi.

Elektron kutubxonalarning asosiy imkoniyatlari:

- ❖ Tezkor qidiruv tizimi.
- ❖ Elektron kutubxonalarda foydalanuvchi kitob yoki maqolani muallif, nom, mavzu yoki kalit so‘z orqali tez topishi mumkin.
- ❖ Elektron kutubxonalar kunning istalgan vaqtida ishlaydi.

❖ Foydalanuvchi istalgan paytda kerakli materialga murojaat qilishi mumkin.

Masofadan foydalanish. Elektron kutubxonalar orqali uyda, maktabda yoki boshqa joyda turib ham bilim olish mumkin. Turli formatdagi resurslar. Elektron kutubxonalar quyidagi formatlarni qo‘llab-quvvatlaydi. PDF kitoblar, Elektron darsliklar, Audio kitoblar, Video darslar, Interaktiv mashqlar. Foydalanuvchilar o‘zlari uchun kerakli materiallarni saqlash, belgilash (bookmark) va qayta foydalanish imkoniyatiga ega. Elektron kutubxonalar ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar va ilmiy jurnallarga kirish imkonini beradi. Bu esa tadqiqotchilar uchun juda muhimdir.

Elektron kutubxonalar ta’lim jarayonida juda katta ahamiyatga ega. Ular o‘quvchilarning mustaqil o‘rganish ko‘nikmasini rivojlantiradi. Ilmiy izlanishlar olib borishga yordam beradi, referat va kurs ishlarini tayyorlashni osonlashtiradi, o‘qituvchilarga dars materiallarini boyitishga imkon beradi. Bundan tashqari, elektron kutubxonalar global axborot resurslariga kirish imkonini beradi. Bu esa talabalar va tadqiqotchilar uchun yangi bilimlar olishga yordam beradi.

❖ Dunyoda juda ko‘plab elektron kutubxonalar mavjud. Eng mashhurlari quyidagilar: Project Gutenberg – bepul elektron kitoblar bazasi

❖ Google Books – millionlab kitoblarni qidirish va ko‘rish imkoniyati

❖ National Digital Library of Uzbekistan – O‘zbekiston milliy raqamli kutubxonasi

❖ JSTOR – ilmiy maqolalar va jurnal arxivlari

❖ ScienceDirect – ilmiy va texnik tadqiqot maqolalari

❖ SpringerLink – ilmiy kitoblar va jurnallar bazasi

Xulosa qilib aytganda: Elektron kutubxonalar zamonaviy ta’lim tizimining muhim qismi hisoblanadi. Ular axborotga tez kirish imkonini beradi, ilmiy tadqiqotlarni qo‘llab-quvvatlaydi va o‘quvchilarga mustaqil bilim olish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, elektron kutubxonalar ta’lim sifatini oshirish va global bilim resurslaridan foydalanish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Rashidov R. Elektron kutubxonalar va raqamli axborot resurslari. – Toshkent: Fan, 2018.

2. Xo‘jayev B. Zamonaviy axborot tizimlari va texnologiyalari. – Toshkent: Tafakkur, 2021.

3. Ismoilov I. Talabalarni axborot ta’limi muhitida kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish bosqichlari. Inter Education Global Study, 2025, Vol.3, №7, 202–208.

4. Ismoilov.I. “Talabalarni axborot-ta’limi muhitida kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirishning mazmun mohiyati”. NamDU Ilmiy Axborotnoma 2025-y 3-son
5. Ismoilov I. “Oliy ta’lim talabalariga axborot-ta’lim muhitini yaratishning ijtimoiy zaruriyati”. Qo‘qon DPI Ilmiy xabarlar 2025-yil 2-son C seriya
6. Borgman C.L. From Gutenberg to the Global Information Infrastructure: Access to Information in the Networked World. – MIT Press, 2000.
7. Lesk M. Understanding Digital Libraries. – Morgan Kaufmann Publishers, 2004.
8. Arms W.Y. Digital Libraries. – MIT Press, 2000.
9. Project Gutenberg elektron kutubxonasi – <https://www.gutenberg.org>
10. Google Books elektron kutubxonasi – <https://books.google.com>
11. National Digital Library of Uzbekistan – <https://uzdigitallibrary.uz>
12. JSTOR ilmiy ma’lumotlar bazasi – <https://www.jstor.org>
13. ScienceDirect ilmiy maqolalar bazasi – <https://www.sciencedirect.com>
14. SpringerLink ilmiy resurslari – <https://link.springer.com>
15. Khan Academy ta’lim platformasi – <https://www.khanacademy.org>

THE ROLE OF TOURISM IN THE SOCIOECONOMIC DEVELOPMENT OF UZBEKISTAN: CURRENT STATE, CHALLENGES AND STRATEGIC PROSPECTS

Abdulboqiyeva Munisa

Namangan State Pedagogical Institute,

Tourism and hospitality major, 1st –year student

Abdulboqiyevamunisa@gmail.com

Ilmiy rahbar: Axmedova Dildora Abdurahim qizi

Abstract. Uzbekistan's transformation into one of Central Asia's most ambitious tourism development projects represents a significant case study in state-directed economic diversification and heritage-based development strategy. Following the substantive policy reforms initiated by the government of President Shavkat Mirziyoyev from 2017 onward, the country has experienced extraordinary growth in inbound international tourism, accompanied by large-scale investments in tourism infrastructure, visa liberalization, and the systematic promotion